

Arkivsak-dok. 20/24638-4

Saksgang	Møtedato	Saksnr
Fylkesrådet	17.11.2020	
Fylkestinget	08.12.2020	

Svar på høring om Regulering av fangst av kongekrabbe i 2021

Innstilling:

1. Fylkesrådet i Troms og Finnmark har behandlet høring av reguleringer i kongekrabbefisket i 2021.
2. Troms og Finnmark fylkeskommune er kritisk til at Fiskeridirektoratet i alt for liten grad har konsekvensutredet de forslag og alternativer som fremmes i høringen. Det er stort behov for å utrede effekter både på de berørte lokalsamfunn og de aktører som blir direkte og indirekte berørt av forslagene for å kunne på et godt og kunnskapsbasert grunnlag ta stilling til forslagene.
3. Troms og Finnmark fylkeskommune er positiv til at forvaltningen ønsker å styrke kontrollen med fangst og omsetning av kongekrabbe, styrke etterlevelsen av regelverket og sikre like konkurransevilkår i næringen.
4. Troms og Finnmark fylkeskommune viser til den store verdiskapninga for lokale samfunn fra turistfiske og mener fiskeridirektoratet må finne en bedre løsning for kontroll i samarbeid med reiselivsaktørene. Det bes også at sporingssystemer vurderes som en mulig løsning. Det bør også vurderes å innføre en fordelingsnøkkel for beregning av kvoter til avsetning fra totalkvoten. Fylkeskommunen viser også til at reiselivsbransjen uttrykker et behov for større kvoter.
5. Troms og Finnmark fylkeskommune viser til at fangst av kongekrabbe har bidratt positivt til rekruttering til fiskerinæringa, og ikke minst bidratt til positiv vekst og utvikling i flere fiskerisamfunn i Finnmark. Troms og Finnmark fylkeskommune oppfatter at mobile kjøpestasjoner har bidratt til denne positive utviklingen. På den annen side har mobile kjøpestasjoner, slik ordningen praktiseres i dag, medført utfordringer blant annet knyttet til kontroll, konkurransevilkår og omdømme.
6. Troms og Finnmark fylkeskommune ser behovet for mobile kjøpestasjoner, og mener at godkjente mobile kjøpestasjoner skal tillates. Fylkeskommunen mener likevel at det vil være hensiktsmessig å avgrense bruk av mobile kjøpsstasjoner til steder hvor det ikke er etablerte

faste mottaksanlegg, og i tilfeller der etablert mottaksstasjon ikke har tilstrekkelig kapasitet til å ta imot krabbe. Dette foreslås tatt med i tillegg til høringsnotatets forslag til regler.

7. Uavhengig av om foreslåtte tiltak blir realisert, mener Troms og Finnmark fylkeskommune at det vil være avgjørende at forvaltningen øker kontrollvirksomheten og at det avsettes mer ressurser til dette. I denne sammenhengen bør man også evaluere sanksjonsnivået. Dette for å oppnå en best mulig og preventiv effekt ved brudd på reglene.
8. Saken er behandlet i medhold av kommunelovens § 11-8

Vadsø 5.11.2020

Karin Eriksen
Fylkesråd for næring og miljø

2. Fagnotat: Svar på høring om Regulering av fangst av kongekrabbe i 2021

Innledning

Fiskeridirektoratet har registrert flere utfordringer med å kontrollere fangst og omsetning av kongekrabbe. Derfor mener de det er behov for å vurdere en rekke nye tiltak. Fiskeridirektoratet har etter bestilling fra Nærings- og fiskeridepartementet kommet med flere forslag for regulere det kvoteregulerte kongekrabbefisket. Direktoratet ønsker seg tiltak for å få bukt med den uregistrerte kongekrabbefangsten og å endre vilkårene for å kunne delta i kongekrabbefangsten i det kvoteregulerte området i Øst-Finnmark, samt vurdere en opptrappingsmodell for krav for å delta i kongekrabbefisket. For å styrke kontrollen med fangst og omsetning av kongekrabbe, styrke etterlevelsen av regelverket og sikre like konkurransevilkår i næringen foreslås det også et forbud mot mobile kjøpestasjoner.

1. Regulering

Fiskeridirektørens forslag: Fiskeridirektøren foreslår i all hovedsak en videreføring av regulering av fangst av kongekrabbe som i inneværende år.

Administrasjonens merknader: Troms og Finnmark fylkeskommune støtter videreføring av regulering av fangst av kongekrabbe som inneværende år. Reguleringsopplegget for 2020 har vært godt egnet til å sikre en god markedsmessig håndtering av ressursen. Fylkeskommunen anser det som positivt at forvaltningen ønsker å styrke kontrollen med fangst og omsetning av kongekrabbe, og dermed styrke etterlevelsen av regelverket og sikre like konkurransevilkår i næringen.

2. Kvoter

Fiskeridirektørens forslag: avsetting av 2 tonn kongekrabbe til forskningsformål og 1 tonn til fritidsfangst i 2021.

Administrasjonens innstilling: Troms og Finnmark fylkeskommune støtter forslaget om å avsette totalt tre tonn kongekrabbe til særlige formål i 2021.

3. Avsetning til turistfiske og reiselivsbedrifter

Fiskeridirektørens forslag: Avsetting av 13 tonn til turistfiske og reiselivsbedrifter. Det bes samtidig om innspill fra turistfiske – og reiselivsbedriftene på hvordan ordningen i 2020 har fungert og ber om tilbakemelding på eventuelle justeringer.

Administrasjonens innstilling: Troms og Finnmark fylkeskommune har vært i kontakt med aktuelle aktører i fylket angående forslaget. De aktuelle aktørene melder at regulering som i dag fungerer godt, men at det skulle ha vært satt av en større kvote til turistfiske. De viser til Visit Kirkenes sin rapport (Verdiskapings- og ringvirkningsanalyse av reiselivet i Sør-Varanger, Menon Economics) som viser den store omsetningen og viktigheten reiselivsbransjen har for spesielt Sør-Varanger. Rapporten dokumenterer at kvoten fiskes opp før året er omme, og aktører taper store summer på å måtte kjøpe opp kvoter.

Forslag om en 12 timers frist for å melde inn før planlagt aktivitet anses av reiselivsnæringa som uakseptabelt, da dette fjerner muligheten for spontane turer eller bestillinger som kommer på kort frist. Snøhotellet i Kirkenes viser til at de har faste turer i løpet av dagen, men er også åpen for bestillinger fra større grupper, og trenger å kunne være spontane.

Det bør vurderes å kreve at alle båter som deltar i turistfiske, skal ha installert sporingssystem for sikkerhet og ressurskontroll (f.eks. AIS sporing) ombord. Det som belyses i forslag til vedtak punkt 5. Det som påpekes her er en stor utfordring, når det gjelder kontroll. Vi har for tiden en svært desentralisert mottaksstruktur, og mobile kjøp forsterker dette i stor grad. Dette er ikke forenlig med direktoratets sine ønsker og uttrykte utfordringer.

Økt kontroll vil ikke ha stor effekt i forhold til ressursbruken, man må se på kontrollmetoden og som det her sies så må straffenivået opp. Dette ser departementet på for tiden, også sett i sammenhengen med NOU'en som kom nylig ang. kriminalitet og kontroll i fiskerinæringen.

Fylkeskommunen har også vært i kontakt med fiskarlagene, som støtter Fiskeridirektoratets forslag om avsetning av 13 tonn. Fiskarlaget Nord mener det er viktig å prioritere å løse kontrollutfordringer og støtter også meldeplikt for turistbedrifter 12 timer før planlagt aktivitet. De påpeker i sitt vedtak at det bør innføres en fordelingsnøkkel for beregning av størrelsene på avsetninger, at de bør beregnes som en prosentvis andel av totalkvoten.

Troms og Finnmark fylkeskommune fraråder en slik ordning og ber Fiskeridirektoratet finne en bedre løsning gjennom kommunikasjon med næringen og reiselivsaktørene. Det bes også at sporingssystemer

vurderes som en mulig løsning. Fylkeskommunen foreslår også at kvotene som ikke ble brukt opp i 2020 blir overført til 2021 sammen med de nye 13 tonn for å så vurdere en eventuell økning senere.

4. Fordeling av kvoter på fartøynivå

Fiskeridirektørens forslag: Det tildeles garanterte fartøyskvoter uten overregulering.

Administrasjonens innstilling: Troms og Finnmark fylkeskommune støtter fiskeridirektøren i at det fremdeles tildeles garanterte fartøyskvoter uten overregulering og at kvotene for reguleringsåret 2021 fordeles på fartøynivå som i inneværende sesong.

5. Omsetningskrav

Fiskeridirektøren foreslår et omsetningskrav slik det framgår av tabell 7 for tildeling av kvoter på kongekrabbe i 2021. Videre foreslår Fiskeridirektøren at omsetningskravet for hel kvote øker til 400 000 kr i 2022 og til kr. 500 000 kr i 2023 fra dagens kr. 200.000.

Omsetningskrav basert på verdi

Formålet med kvote på kongekrabbe var at det skulle være en erstatning for fiskere som hadde store økonomiske tap grunnet ødeleggelser av kongekrabben. Kvotefordeling skal bidra til å styrke driftsgrunnlaget og lønnsomheten for det enkelte fartøy. Omsetningskrav på andre arter enn krabbe på kr. 200 000 vart satt for å begrense at det kom nye aktører i åpen gruppe som kun drev med kongekrabbefiske.

Fiskeridirektoratet har fått bestilling fra Nærings- og fiskeridepartementet om å foreslå å øke omsetningskravet i en opptrappingsmodell, for å kunne bidra til en fordeling som kompenserer den aktive fiskeren. Det ble presisert at det skal legges vekt på hensynet til forutsigbarhet og stabilitet for den aktive fisker.

Administrasjonens innstilling:

Troms og Finnmark fylkeskommune er kritiske til en økning av omsetningskravet. Forslaget legger til grunn at store fartøy skyver ut små fartøy, og vil kunne føre til et høyere fisketrykk på lokale bestander. Det er viktig å vurdere om dette vil føre til et høyere fisketrykk på bestander som den rødlista kysttorsken. Både deltids- og fulltidsfiskere vil måtte leve med ulemper som følger av kongekrabbe i fisket for øvrig. De minste båtene er de som er minst mobile og har minst mulighet til å unngå kongekrabben, og reguleringsgrep som reduserer deres mulighet for deltakelse må derfor unngås. Formålet med omsetningskrav knyttet til verdi av annen fangst er å ivareta hensynet til de som er plaget av bifangst av krabbe i andre fiskeri, men dette vil inkludere fartøy som har mindre i omsetning enn det som fiskeridirektøren foreslår. I tillegg vil et økt omsetningskrav føre til belastning av åpen gruppe. Det vil derfor være mot sin hensikt å prioritere fiskere med høyere omsetning.

Fylkeskommunen vil også vise til at fiskerinæringen nå står overfor en krevende markedsituasjon som kan få store negative konsekvenser. Det er liten tvil om at denne situasjonen kan bli krevende, det gjelder ikke minst for den minste flåten. I den nåværende situasjonen vil fylkeskommunen på det sterkeste advare mot å øke omsetningskravet basert på verdi.

Innspill fra aktuelle aktører:

Troms og Finnmark fylkeskommune har vært i kontakt med fiskarlagene for å få innspill til høringen. Fiskarlaget Nord er positive til et økt omsetningskrav fordi dette vil kunne være med på å sikre at det er de som er mest plaget av kongekrabbe som får mest kvote. Fiskarlaget Nord mener omsetning av annen fisk bør være høyere enn det av kongekrabbe. Fiskarlaget Nord mener imidlertid også at det er for tidlig å starte med opptrappingen og ber om at den starter først i 2022 for å gi fiskerne tid til å komme opp på kravet. Kystfiskarlagene er også positive til en økning av krav til omsetningsverdi, men ønsker ikke at det skal bli høyere enn kr. 300 000. De ønsker også at forslaget konsekvensutredes og påpeker at dette vil ha konsekvenser for de som driver næringskombinasjon, da spesielt fiskerbonden.

Troms og Finnmark fylkeskommune mener det er viktig å se på de bekymringer satt fram av fiskarlag, spesielt da innspillet om at formålet med en omsetningsverdi skal være at kongekrabbefangsten skal bidra til å styrke driftsgrunnlaget og lønnsomheten for det enkelte fartøy.

Omsetningskrav basert på område

Kravet om at landingsstedet skal være innenfor kvoteregulert området i Øst-Finnmark virker logisk siden det er i Øst-Finnmark fiskere plages mest med kongekrabbe og det er for å kompensere for plagene med denne bifangsten kvotene er satt.

Det er også relevant å minne om at de distriktpolitiske konsekvensene er ikke vurdert. Kongekrabben har vært en liten, men viktig kilde til sysselsetting i fiskerisamfunnene i Øst-Finnmark. Innlemmingen av Vest-Finnmark kan også virke som et steg videre for å innlemme mer av fylket, som går vekk fra formålet om å tilgodese fiskere som plages mest.

Ulempen med et slikt krav er at det vil kunne føre til økt aktivitet innenfor området, som vil føre til redskapskonflikt og et økt press på lokale bestander. Kongekrabben er også en invaderende art som bør beskattes, også i Vest-Finnmark om den spres videre. Det er usikkert om ulempene eller fordelene veier mest opp ved å innlemme et større kvoteområde. Dette er også uttrykt av de aktuelle aktørene.

Troms og Finnmark fylkeskommune ønsker at muligheten for å innlemme Vest-Finnmark i det kvote-regulerte fisket, og en ordning som gir fiskefartøy registrert i Vest-Finnmark kvoter i fisket i Øst-Finnmark utredes. Konsekvenser av forslaget bør utredes, med fokus på miljø og konfliktredning.

Aktuelle aktørers innspill:

Fiskerlagene fylkeskommunen har vært i kontakt med ønsker at forslaget konsekvensutredes nærmere før det tas i bruk.

Omsetningskrav – status i fiskermanntallet

Kvotefordeling basert på omsetning ble tatt i bruk for å sikre kvoten gikk til de fiskere som i større grad ble negativt berørt av kongekrabben i andre fiskeri. Det kan argumenteres at en kvoteinndeling basert på status i fiskermanntallet er mer rettferdig, da fiskere som fullstendig avhengig av fiske får høyere kvote, mens de som får annen inntekt også andre plasser får halv kvote. Dette kan som høringsnotatet beskriver slå ut uheldig, da det i fjord- og kystområdene i Finnmark er mange som livnærer seg av næringskombinasjon, der et av yrkene ofte er fiske. I en slik kombinasjonsdrift er alle inntektene viktige og disse fiskerne vil også bli påvirket av kongekrabben, men vil ofte være registrert på fiskermanntall på blad A. En overgang til å skille mellom status i fiskermanntallet vil kunne slå uheldig ut på deltidsfiskere og vanskeliggjøre at vedkommende kan bli heltidsfisker og oppfyller i mindre grad formålet om å tilgodese de som er mest plaget av kongekrabbe. Dette gjelder særlig i samiske miljø.

Administrasjonens innstilling: Troms og Finnmark fylkeskommune vil at dagens ordning for å få delta i kongekrabbefiske basert på omsetning opprettholdes.

Omsetningskrav – sjølaksefiske

Fiskeridirektoratet mottok 6. oktober 2020 en henvendelse fra Miljødirektoratet der det framgår at det er uheldig at omsetning av sjølaks inngår i beregningsgrunnlaget for omsetningskravet. Fiskeridirektoratet understreker at retten til å drive sjølaksefiske ikke berøres av at omsetning fra slik fiske ikke medregnes i omsetning av annen fisk for å få forhøyet fartøykvote av kongekrabbe.

Administrasjonens innstilling: Troms og Finnmark fylkeskommune mener at sjølaksefiske må inngå i beregningsgrunnlaget for omsetningskravet. Fiskeridirektoratet påpeker at det er få som har benyttet muligheten til å dokumentere fisket etter sjølaks som omsetning av annen fisk for å få forhøyet fartøykvote, og fylkeskommunen mener det er uheldig å utelukke sjølaksefiskerne fra kongekrabbefiske gjennom å ikke telle med denne omsetningen.

6. Tilleggskvoter

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre gjeldende bestemmelser om at fartøy kan fange og lande inntil 10 % skadede hannkrabber og 10 % hunnkrabber beregnet av fartøyets fangst av lytefri hannkrabbe per uke.

Administrasjonens innstilling: Troms og Finnmark fylkeskommune har ingen innvendinger mot videreføring av gjeldende bestemmelser for tilleggskvoter på hunnkrabber og skadede hannkrabber.

7. Mobile kjøpestasjoner

Fiskeridirektøren foreslår at det innføres forbud mot å benytte mobile kjøpestasjoner ved landing og omsetning av kongekrabbe. Subsidiært foreslår fiskeridirektøren at det ikke skal være tillatt å benytte mobile kjøpestasjoner ved landing og omsetning av kongekrabbe innenfor det kvoteregulerte området i Øst-Finnmark. Dersom mobile kjøpestasjoner fortsatt skal tillates utenfor kvoteregulert område foreslår fiskeridirektøren at mobile kjøp skal foregå etter samme vilkår som gjelder i forskrift 17. desember 2019 nr. 1894 om regulering av fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område øst for 26° Ø mv. i 2020.

Administrasjonens innstilling: Mobile kjøpestasjoner benyttes der det har vist seg vanskelig å få gjennomført en effektiv landing og omsetning av fangsten eller der fising foregår lagt fra ordinære mottaksanlegg. Det var tidligere langt mellom mottaksstasjoner flere steder i Finnmark. Men dette har endret seg de siste årene og Troms og Finnmark fylkeskommune ser behovet for mobile kjøpestasjoner nå er mindre, og mener at godkjente mobile kjøpestasjoner kun skal tillates utenfor det kvoteregulerte området.

Troms og Finnmark fylkeskommune viser til at fangst av kongekrabbe har bidratt positivt til rekruttering til fiskerinæringa, og ikke minst i form av vekst og utvikling av flere fiskerisamfunn i Finnmark. Fylkeskommunen oppfatter at mobile kjøpestasjoner har bidratt til denne positive utviklingen. På den annen side har mobile kjøpestasjoner, slik ordningen praktiseres i dag, medført utfordringer blant annet knyttet til kontroll, konkurransevilkår og omdømme. Fylkeskommunen er derfor positiv til flere tiltak for å få bukt med ulovlig kongekrabbefiske, og stiller seg bak forslaget om at det ikke blir tillatt benytte mobile kjøpestasjoner ved landing og omsetning av kongekrabbe innenfor det områder med etablerte mottaksstasjoner. Men at det i områder der det ikke er etablert ordinære mottaksstasjoner tillates etter som vilkår som gjelder i forskrift 17. desember 2019 nr. 1894 om regulering av fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område øst for 26° Ø mv. i 2020. Fylkeskommunen trekker fram forslaget fra fiskarlaga om å sette avstand som et krav istedenfor å kategorisk dele opp i øst og vest.

Innspill fra aktuelle aktører:

Fiskarlaget Nord viser til at mobile kjøpestasjoner er tilbud som har vært positivt for mange, men som har kontrollutfordringer. Fiskarlaget har søkt ulike løsninger om sporing og meldeplikt, men det er fortsatt problem med regulering og å unngå uheldig konkurranse. Fiskeridirektoratet mener det er nødvendig med tiltak og foreslår at adgang begrenses til der det ikke er et alternativ å levere til ordinært anlegg.

Fiskarlaget vil ikke kategorisk sette behovet til øst eller vest, då det kan være behov også innenfor det kvoteregulerte området i Øst-Finnmark, selv om det er flere mottaksanlegg i øst.

Kystfiskarlaget er positive til mobile kjøpestasjoner da det kan være langt mellom mottaksstasjonene og dette vil kunne føre til lang gangtid med båtene. Kysten i Finnmark er lang og værhard som gjør at mobile kjøpestasjoner er viktig for små fiskevær der de ikke kjøper krabbe. Men Kystfiskarlaget mener også at det ikke trengs i havner der det er ordinære mottaksanlegg og foreslår avstand som avgjørende faktor.

8. Rapporteringskrav

Fiskeridirektøren foreslår å endre rapporteringskravet i forskrift om elektronisk rapportering for norske fiske- og fangstfartøy under 15 meter (forskrift om kystfiskeappen) §2 til å gjelde «fartøy som har adgang til å delta i fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område».

Administrasjonens innstilling: Troms og Finnmark fylkeskommune støtter forslag til tiltak for økt rapporteringskrav. Selv om dette vil medføre økonomiske konsekvenser for næringen i dag, ansees gevinsten ved å kunne dokumentere bærekraftig og lovlig fangst større.

9. Kortvarig stenging av områder for å tilrettelegge for forskningstokt

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre at det skal kunne iverksettes fangstforbud for korte perioder i 2021 for å tilrettelegge for forskningstokt og opprenskningstokt både i og utenfor kvoteregulert område. Det foreslås å videreføre unntak for bedrifter med tillatelse til fangst av kongekrabbe i turistfisket og samleteiner i kvoteregulert område.

Administrasjonens innstilling: Troms og Finnmark fylkeskommune har ingen innvendinger mot videreføring av kortvarig stenging av området for å tilrettelegge for forskningstokt.